

Europejski filar praw socjalnych

W środę 26 kwietnia 2017 r. Komisarz Marianne Thyssen, odpowiedzialna za zatrudnienie, sprawy społeczne, umiejętności i mobilność pracowników, przedstawiła w Parlamencie Europejskim „Europejski filar praw socjalnych”. Nawiązała do obietnicy Przewodniczącego Junkera złożonej po objęciu swojego stanowiska, że Europa będzie miała w sprawach socjalnych rating AAA i dodała, że Filar jest krokiem w tym kierunku. Jej zdaniem Filar jest konieczny, aby społeczna gospodarka rynkowa w strefie euro zachowała konkurencyjność również

w przyszłości. Dodała, że może on znaleźć zastosowanie w krajach niebędących w strefie euro, jeśli sobie tego będą życzyły. Uwzględnia on zmiany jakie zaszły w stosunkach pracy, a kwestia wdrożenia dalej będzie spoczywać na władzach narodowych i lokalnych. Thyssen poinformowała, że Komisja chce osiągnąć porozumienie międzyinstytucjonalne od końca tego roku.

Filar składa się z 20 zasad i praw dot. praw socjalnych, które są ujęte w trzech rozdziałach:

- równe szanse i dostęp do rynku pracy;
- uczciwe warunki pracy;
- ochrona i włączenie społecznego.

Rozdział 1: Równe szanse i dostęp do rynku pracy

1. Wykształcenie, szkolenia i nauka przez całe życie
Uniwersalne prawo do edukacji i podnoszenia kwalifikacji, umożliwiające pełne uczestniczenie w życiu społecznym i radzenie sobie ze zmianami na rynku pracy
2. Równość płci
Zapewnienie i promowanie równości traktowania mężczyzn i kobiet na rynku pracy oraz ich prawo do takiego samego wynagrodzenia.
3. Równe szanse
Prawo do równego traktowania, możliwości zatrudnienia, uzyskania ochrony społecznej, wykształcenia, dostępu do dóbr i usług dostępnych dla ogółu bez względu na płeć, pochodzenie, religię, wyznanie, niepełnosprawność, wiek czy orientację seksualną.
4. Aktywne wspieranie zatrudnienia
Uniwersalne prawo do pomocy w poszukiwaniu pracy, szkoleń i zmiany kwalifikacji zawodowych. Prawo osób młodych do uzyskania pracy dobrej jakości po maksymalnie czterech miesiącach bezrobocia lub w takim samym czasie po zakończeniu nauki. Prawo bezrobotnych do nieprzerwanej pomocy, a w przypadku długotrwale bezrobotnych do wnikliwej pomocy i co najmniej 18-miesięcznego zasiłku.

Rozdział II: równe warunki pracy

5. Bezpieczne i elastyczne zatrudnienie
Prawo pracowników do sprawiedliwego i równego traktowania, dostępu do ubezpieczenia i szkoleń bez względu na rodzaj stosunku zatrudnienia. Zapewnienie

pracodawcom elastyczności szybkiego dostosowania się do zmian w otoczeniu rynkowym. Wspieranie innowacyjnych form zatrudnienia gwarantujących dobre warunki pracy i przedsiębiorczości. Zwalczanie umów śmieciowych. Rozsądny czas trwania okresów próbnych.

6. Zarobki

Prawo pracowników do zarobków gwarantujących godziwe warunki życia oraz zapewnienie właściwych stawek minimalnych.

7. Informacje o warunkach zatrudnienia i ochrona w razie zwolnień

Prawo uzyskania przez pracowników do informacji na piśmie o swoich prawach i obowiązkach po rozpoczęciu pracy. Przed rozwiązaniem umowy o pracę pracownicy mają być poinformowani o powodach zwolnienia i muszą mieć zapewniony rozsądny czas wypowiedzenia. Mają mieć prawo do bezstronnego rozwiązywania sporów, a w razie niesprawiedliwego zwolnienia prawo do zadośćuczynienia.

8. Dialog społeczny i zaangażowanie pracowników

Konsultacje społeczne z partnerami społecznymi ws. polityki gospodarczej. Negocjacje porozumień zbiorowych, a w uzasadnionych przypadkach porozumienia społeczne na poziomie Unii i jej Państw Członkowskich. Prawo pracowników do uzyskania informacji z wyprzedzeniem o dotyczących ich zmianach, w tym o przeniesieniu, restrukturyzacji, fuzjach czy zwolnieniach zbiorowych

9. Równowaga między pracą a życiem prywatnym

Prawo rodziców i osób z obowiązkami rodzinnymi do właściwych urlopów, elastycznych warunków pracy i dostęp do systemu opieki. Równouprawnienie mężczyzn i kobiet w dostępie do specjalnych urlopów.

10. Zdrowe, bezpieczne środowisko pracy i ochrona danych

Prawo pracowników do wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w pracy oraz ochrony danych osobowych.

Rozdział III: Ochrona i włączenie socjalne

11. Opieka nad dziećmi

Prawo dzieci do wczesnej edukacji i dobrej opieki oraz ochrony przed biedą. Pomoc dla dzieci pochodzących z rodzin gorzej sytuowanych lub borykających się z innymi problemami.

12. Opieka socjalna

Prawo pracowników do właściwej opieki socjalnej bez względu na rodzaj i czas trwania umowy o pracę.

13. Zasiłki dla bezrobotnych

Prawo bezrobotnych do otrzymywania odpowiedniego wsparcia ze źródeł publicznych przez odpowiedni czas pod kątem szybkiego znalezienie zatrudnienia. Ich wysokość jednak nie może zniechęcać do szybkiego powrotu na rynek pracy.

14. Dochód minimalny

Prawo uzyskania właściwych zasiłków zapewniających godne życie przez osoby nieposiadające wystarczających środków. Minimalne zasiłki socjalne dla osób mogących pracować powinny być połączone z zachętami do powrotu na rynek pracy.

15. Emerytury

Prawo pracowników i samozatrudnionych do emerytury proporcjonalnej do opłaconych przez nich składek. Równouprawnienie kobiet i mężczyzn przy nabywaniu praw emerytalnych. Prawo osób starszych do życia w godnych warunkach.

16. Opieka zdrowotna

Uniwersalne prawo do dostępu do opieki zdrowotnej dobrej jakości w rozsądnym terminie.

17. Integracja osób z niepełnosprawnościami

Prawo niepełnosprawnych do zasiłków zapewniających godne życie i usług umożliwiających udział w rynku pracy i w społeczeństwie, w środowisku dostosowanym do ich potrzeb.

18. Opieka długoterminowa

Uniwersalne prawo do opieki długoterminowej w przystępnych cenach w domach opieki i świadczonej społecznie.

19. Mieszkania i pomoc dla bezdomnych

a. dostęp do mieszkań komunalnych.

b. ochrona przed przymusową eksmisją.

c. pomoc dla bezdomnych pod kątem ich reintegracji społecznej.

20. Dostęp do podstawowych usług

Uniwersalne prawo dostępu do wody, higieny sanitarnej, elektryczności, transportu, usług finansowych i cyfrowych.

Oprac. W. Kuźma